

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

ЧАСТЬ I

Established

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

PИK L. Ч. 222. Джерсі Ситі, Н. Дж., субота, 24. жовтня 1942. No. 222. Jersey City, N. J., Saturday, October 24, 1942. VOL. L

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи”: ВЕrgen 4-6237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: ВЕrgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Американські Сили Відперли Пробний Японський Наступ на Гвадалканал

Воєнний комунікат маринарки стверджує, що японці пробували всадовитись в Гвадалканал, але цей наступ зістав відпертий. Та американська команда вважає це тільки японською спробою, за якою підуть воєнні операції на більші розміри, змагаючи до опанування Соломонськими островами. Генсон В. Болдвін, військовий знавець, що щойно об'їздив різні стратегічні пункти на Пацифіку, пише, що повітряна ініціатива на Пацифіку є в американських руках і якщо тільки буде змога вдержатись на Соломонських островах, то ця ініціатива поведе американські війська аж під самі брами Токи. Японці те знають, тому саме згромадили величезну флоту, щоб її вжити при головнім наступі на Гвадалканал. Бомбовики ген. МекАртура постійно бомбардують ту флоту.

ПРОТИ ПОЛІТИЧНОГО ПОДІМУ СЕРЕД ПОЛЯКІВ

В видаванім у Совегах польським тижневику „Польска” Ксавері Прушинські звертає увагу на те, щоб через різні політичні впливи, серед яких поляки знайшлися, польська суспільність не розбилася. Має на думці поляків в Польщі під німцями, поляків на еміграції в західних краях, як теж поляків в Совегах. Каже, що всюди є поляки чесні й героїські, але є й інші. Тільки треба пам'ятати, що „як нема такого польського осередовища, що складалось з самих героїв, мучеників і борців, так теж нема такого, що складалось з самих боягузів, джабістів і дурнів”. Ще каже таке: „Польський нарід мусить протиділати політичній ехизмі, поділові і розбиттю, мусить протиділати змаганням наших ворогів, що бажалиб нас розділити... бо мрією їх, щоби були дві Польщі, три Польщі, а то й сім Польщ, коби тільки не була одна Польща”.

ЧИ НЕ ПЕРШИЙ КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ, ЩО ПОГИБ У ВІЙНІ?

Дня 11. жовтня в укр. прав. церкві св. Михаїла в Винніпегу відбулось поминальне богослуження, по однім, як подає „Український Голос”, з перших, як не по першій українцеві летуні, що віддав своє життя в боротьбі проти нацизму. Є ним бл. п. сержант-летун Олександр Моканик, що погіб 11. жовтня 1941. року у повітряній боротьбі в Корнваллі, в Англії. Відправа відбулась у річницю його смерті.

ЛИТОВЦІ ПРОТИ ПОЛЬСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ

„Комітет Литовського Дня Незалежності” в Шикаго, що складається з литовських організацій цього міста, ухвалив на нарадах з дня 9. жовтня б. р. протест проти „зловних і несправедливих обвинувачень населення Литви”, поширюваних польською пресою агенцією „ПАТ”, а друкованих в американсько-польських газетах як „Курер Цодзені” і „Дзеннік Чикаговскі”. За Комітет підписали: Лон Л. Лабанавскіс — голова, а Ед. Дж. Кубайтіс — секретар. Іде тут про поширювані погослови, що ніби „самі нацисти мусили інтерв'ювати, щоб спинити поголовну різню соток поляків і жидів литовцями”. Протест каже, що литовці є в Литві безсилі, та якщо там є які злочини, то їх dokonують нацистські окупанти.

НУНЦІЙ ПРИ ПОЛЬСЬКІМ УРЯДІ

Польські урядові кола, як подає ОНА, є певні, що скоро буде назначений Ватиканом папський нунцій при польським уряді на вигнання, що має означати відновлення нормальних дипломатичних зносин Ватикану з Польщею. Проти цього є опозиція з боку самих поляків. Зигмунт Новаковскі пише в „Відомостях Польських”, щоб Ватикан спершу заявився проти змін в католицькій гієрархії в Польщі, dokonаних під примусом німецьких окупантів, бо ті зміни означають новий поділ Польщі й прилучення західних польських земель до Німеччини.

10,000 ПОЛЯКІВ У СХІДНІЙ АФРИЦІ.

В британським парламенті подано урядово, що британські колонії в Східній Африці згодились прийняти до себе 10,000 поляків і вдержувати їх на кошт польського уряду. Це головно рідня польських вояків, що відсталась з Советів.

ВІЙНА В СОВЕГАХ Є ТЕЖ ВІЙНОЮ ПОЛЬЩІ

Таке заявив Станіслав Кот, польський амбасадор у Совегах, у своїм письмі до земляків, що знаходяться під Совегами. Кот виїхав до Лондону.

СОВЕТИ ДАЛІ НАСТУПАЮТЬ НА ОБИДВА КРИЛА ВОРОГА

З советських звідомлень виходить, що советські частини далі натискають на обидва крила німецької армії, що облягає Сталінград. Заразом подають, що вже зачалась зима з дощами, снігом

БОЯТЬСЯ АЛІАНТСЬКОГО НАСТУПУ НА ДАКАР

Адмірал Франсоа Дарлян, начальник воєнних сил Франції, прибув з Віші до Дакар, французької пристані в Західній Африці, щоб перевести інспекцію усіх французьких воєнних сил, що там згромаджені. Через радіо говорив про нову „небезпеку”, кажучи, що Французька Західна Африка готова опинитись скоро в тому самому положенню, в якому є французький острів Мадагаскар, що тепер є у більшості під контролею британців, згл. Об'єднаних Держав.

ПОГИБ ЛЕТУН-УКРАЇНЕЦЬ

Канадська преса подала про смерть Михайла Гудими, сержанта-пілота канадської повітряної сили, що згинув за морем підчас повітряної виправи. Мав років 33. Довго до війни мав уже комерційний летунський диплом.

НЕ ПОТУРАТИ КОМУНІСТАМ!

„Ди Кетолік Рекорд” (Лондон, Онтеріо) з 5. вересня пише про це, щоб давати дозвіл на відновлення комуністичної преси. Дораджує прочитати те, що подає Український Комітет в Канаді про діяльність комуністів, щоб бачити, що більшовизм є великою небезпекою для Канади. Каже, що Комітет зробив патріотичну прислугу країні, що такі речі зібрав і опублікував.

ЗНОВУ ПРО БОРотьБУ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

З Лондону доносять, що населення Карпатської України далі ставить опір мадярам, союзникам Гітлера. Зокрема протиставляється тому, щоб його змушувати йти на примусові роботи до Німеччини. Мадярська влада висилає за те на села карні відділи, але з ними криваво розправляються українські повстанці.

ІТАЛІЙЦІ В ПОЛЬЩІ „ДЛЯ КОНТРОЛІ”

З Стокгольму доносять, що окупаційна німецька влада „запросила” до Польщі італійських штурмовиків, щоб помагали в деяких повітах „контролювати” цивільну адміністрацію. Вже має бути в Польщі кілька тисяч ось таких італійських „контрольованих”.

і бурями, що спиняє воєнні операції. Німецькі комунікати подають майже те саме, а тільки не згадують про свої втрати, про які доносять Совеги. Ралф Паркер, американський кореспондент, зазначає, що положення Сталінграду остає далі критичним, але так є, що німецька офензива таки не зуміла використати свого початкового розгону. А тепер, каже він, наступи стають щораз слабшими. Знову советські частини дістають постійну піддержку, яку їм надсилає маршал С. Тимошенко.

ПОЛОНЕНІ В КАНАДІ НЕ ДАВАЛИ СЕБЕ ЗАКУВАТИ

Асоційейтед Прес подає про комунікат канадського міністра оборони, Джеймса Л. Ралстона, в якому стверджено, що дня 10. жовтня прийшло в Бовменвил, Онтеріо, між воєнними полоненими до спротиву, коли їх зачали заковувати у відплату за те, що зробив нацистський уряд англійськими і канадськими полоненими. Треба було братися за стрільнину і до багнетів, бо полонені забарикадувались. Де-хто з них протестував голодовним страйком. Порядок уже привернено. Є поранені як полонені, так і військові сторожі. Але рани, коли брати загально, не є дуже тяжкі.

УКРАЇНСЬКІ ПОЛОНЕНІ В ГОНГ-КОНГ

Коли по героїській обороні Гонг-Конг здався японцям, поїхали до полону британські частини, а між ними і канадські. Між тими останніми є канадські українці. Досі урядова ліста подала призвища 34 канадських вояків-полонених, що є з українського роду.

ВИСИЛАЮТЬ ЦИГАНІВ НА УКРАЇНСЬКУ ЗЕМЛЮ

ОНА подає на підставі інформацій з Швейцарії, що румунська влада видала наказ, щоб всі цигани, що живуть у властивій Румунії, переселились негайно до Трансїстрії, себто тої провінції над Дністром, що її утворено з загарбаних румунами українських земель, признаних Гітлером Румунії.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ! Пам'ятайте, що воєнний бонд у вашій квітці, це доказ вашої влячності до тої землі, що вас прийняла за своїх синів і дочок. Це теж доказ, що ми виіємо дорожжати нашою свободою.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Згадайте за Вам Дорогих і Допоможіть Добрій Справі

Адміністрація „Свободи” вислала до відділів У. Н. Союзу прохання, звернене до відділових урядників і членів У. Н. Союзу, в якому пригадується, що як минулими роками так і цього Різдва буде видане святочне число „Свободи”, як теж і „Юкрейнієн Віклі”. Одно 6. січня, а друге 8.

січня 1943. Значить, що знову буде нагода переслати через часопис святочні побажання своїм найдорожчим, приятелям, чи покупцям і клієнтам. І буде ще особлива нагода переслати побажання своїм синам, братам, чи мужам, що служать в Американській Армії, борячись за Америку та краще завтра в цілому світі. Ось такий привіт, видрукуваний для них у часописі й їм висланий, буде цілком певно для них радісною новиною і пам'яткою на ціле життя.

Якщо нам здійснився отсей плян, то він підтримав би дещо

часопис фінансово, а він такої потреби дуже а дуже потребує. А чому, про те розписуватись не будемо, бо ледви, чи є ще хто такий, щоб цього не розумів, що нам треба за всяку ціну часопис вдержати, якщо вже не побільшити і поліпшити. А щоб так було, треба загального попєртя. Святочні оголошення є одним з таких способів, що допомагають. Хай же свідоме громадянство, що розуміє вагу рідного часопису, подбає, щоб тим, що зробить приємність своїм любим, допомогло ще й нашому видавництву.

ДЛЯ ДОЗРІЛИХ — ОТВЕРТІСТЬ

Уряд Военної Інформації подав кілька днів тому 32 сторони довгий рапорт про стан американського військового й флотного летунства. Рапорт дав публіці подробичний звіт про наші літаки. Він щоправда показав на багато добрих сторін цих літаків, в певних випадках навіть їх досконалості, однак в багатьох випадках показав теж недостачі тих літаків.

Публікація рапорту Урядом Военної Інформації йде всупереч звичкам урядів, з якими мали стичність більшість імїгрантів у старому краю. По деспотичних і полудеспотичних, нібито конституційних, країнах водилося правильно так, що такі відомості, як стан поодиноких віток збройної сили краю, уряд закривав перед власним народом ще пильніше, ніж перед заграничним ворогом. Тому не один з таких імїгрантів може й міг сподіватися, що публікація рапорту про стан літаків стрїнеться з критикою.

Замість цього вона стрїнулася зо загальним одобрєнням. Дуже замїтним під тим зглядом, є по-

гляд ньюйорського „Таймсу”, котрий у публікації рапорту добачує доказ, що уряд трактує американську публіку як дорослих людей. Розкриття перед нею недостач нашого летунства є для нього свїдоцтвом, що уряд трактує населєння як інтелїгентних людей, що здїбні зрозумїти технїчні інформациї, поданї в рапортї, зрозумїти їх значїння й засоби заради.

Каже далї „Таймс”, що це відношенє американського уряду до американського народу як до дозрілих людей причинитьсє більше до піднесенєня американського воєнного настрою, ніж усякі рожеві обїцянки, заохочування, заклики, навчанєня, якими пробували кормити деякі урядники публіку останніми місяцями.

Перший Листопад — Уже Перед Нами

Маємо надїю, що по всїх наших громадах зорганїзованє громадянство вже давно повелє підготовку до Свята Першого Листопаду. Що його ми повинні й того року святкувати врочисто, про це вже ми свого часу писали.

Тепер тїльки додамо, що ми переконанї, що всї ми розумїємо, що святкуємо Перший Листопад у самому розгарї велїтенських змагань, в які втягнений наш край. Америка знову боретьсє за ідеали, подїбні до тих, на яких зродивсє Перший Листопад. І тому, цілком природно, треба в свято Першого Листопаду помятати, що ми у вїйні, та що тепер головна наша увага мусить бути звернена на допомогу воєнним зусиллям А-

мерики. Бо тїльки як вона переможе, буде можна надїятисє, що здїснятисє ті мрії українського народу, що він їх звязує з святом Першого Листопаду.

РАЗОМ — ПРИ НІМЕЦЬКИХ РОБОТАХ...

Советська „Правда” подає лист, знайдений при вбитїм нїмецьким офіцїрї, в якому його наречена пише, що „в нашому селї працюють на землї поляки, росїяни, нїмці, серби...”

„Релїгія в Советській Росїї”

Е. А. Москов поручає в газетї „Свет” (з 15. жовтня) прочитати кожному, хто хоче знати „правду про Росїю”, видану англїйською мовою книжку Н. С. Тимашева п. н. „Релїгія в Советской Росїї”. Автор є тепер професором соціологїї в ньюйорськїм університетї Фордгем. Покинув Росїю в 1921. році й вивїз з собою рїзні документи щодо релїгїйного питань в Росїї від Советами. Потїм збирав дальшї матерїяли. Пише „про судбу православної церкви в Росїї”. І виказує, як советська влада від раннього початку намагаласє знищити ту „народну релїгїю”, та як переслїдувала вірних і духовенство. Автор зупиняєтсє ширше на особї Ярославського, що керував цєю боротьбою з релїгїєю. А далї пише про „покаяння” советської влади і признання, що вона зробила „помилку”. Тут автор цитує з журналу Союзу Безбожників п. н. „Анти-релїгїозник” ось таке „покаяння” з 1939 року:

„Славу національних героїв Росїї, що їх почитає і русска церква, признаєтсє князєви Володимирови, що просвітїв Росїю христїянством, як і великому князєви Александрови Невському, що спас Росїю в 13. столїтї від шведів і нїмців... Визнання князя Володимира і Александра Невського святими, походило як від православної церкви, так і від русского народу; при участї церкви і народу побудовано монастирї й церкви їх іменї. Їх пам'ять треба почитати, як і пам'ятати, що вони, любими герої свого народу, заслужили собі почуття вдячності у сучасників, як теж і дальших поколїнь через свій патріотизм і свої державницькї й воєнні подвиги”.

Ще каже та советська безбожницька газета, що „в 1547. році русска церква визнала Александра Невського святим з любови народу до свого національного героя. І советській владї треба було це розумїти і їти з народом, а не проти нього”.

Проф. Тимашев звизає, щоб не дати себе обдурити ось такому „покаянню”.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

ГРОСЕРІЯ І ДЕЛКАТЕСЕН

мусить бути продана з причини недуги. Торгує біля \$300.00 тижнево, першорядне уладженєня, дуже дешевий рент. Цїна \$600.00. Вага, Слайсер і Перїстер вартують більше, як подана цїна. Є досить товару і нема тросту. Голоситисє:

PETER BARTKIW
BROKER,

309 E. 14th ST., NEW YORK CITY.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронїчні недуги чоловїків і жїнок — Шкіра й кров.
- Аналіз кровї для подружого свїдоцтва.
- Геморойди й жєляки лікуєтсє без операцїї.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.
NEW YORK CITY. Room 14.
GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; недїля 11—2.
Жїнка-доктор до обслуги.
X & флюороскоп. — Екзамїнацїя \$2.00.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ

МЕБЛІВ

**GRAND CIRCLE
UPHOLSTERING CO., Inc.**
2469 WEBSTER AVENUE

Near 188th St.

BRONX, N. Y.

Telephone: FOrdham 5-4666.

Має на складї РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевїй цїнї.

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна

383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребамн по цїні так низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.),

BRONX, N. Y.

Tel.: MEIrose 5-6577

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною металєвою труною, двома автани, караваном, балсамуванням, вишнванням Похоронного Дому і т. д. — \$295.00

Все, чого треба, з вишком одїня й належитостей за церковну відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4444